

■ Ἡρώες τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασεως

Ἰωάννης Καποδίστριας*

Ὁ Κυβερνήτης καὶ Ἐθνομάρτυς

(Κέρκυρα, 10.1.1776 – † Ναύπλιο, 27.9.1831)

Ὁ **Ἰωάννης** Καποδίστριας εἶναι ὁ πρῶτος Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐκ τῶν ἐθνομαρτύρων τῆς Ἐθνικῆς Παλιγγενεσίας. **Γ**εννήθηκε τὸ 1776 στὴν Κέρκυρα. **Δ**ολοφονήθηκε στὶς 27 Σεπτεμβρίου 1831 στὸ Ναύπλιο. **Υ**πῆρξε μίᾱ ἀπὸ τὶς σημαντικότερες διεθνεῖς προσωπικότητες τῶν ἀρχῶν τοῦ 19ου αἰῶνος. **Σ**τὰ λίγα χρόνια τῆς προσφορᾶς του στὸ Ἔθνος ἔθεσε τὰ θεμέλια τοῦ σύγχρονου Ἑλληνικοῦ Κράτους.

* * *

Ἐράνισμα ἀπὸ τὰ γραπτὰ τοῦ Καποδίστρια

Ἵπὲρ τῶν δικαίων τῶν Ἑλλήνων (Πρῶτο)

Ὁ **Καποδίστριας** ἀπὸ τὴν θέση τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐξωτερικῶν τῆς Ρωσίας ἐπιδίωξε νὰ στρέψει τὴν ἀποψη τοῦ Αὐτοκράτορα Αλεξάνδρου ὑπὲρ τῶν Δικαίων τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους. **Μ**ὲ τὴν ἔκρηξη τῆς Ἐπανάστασεως καὶ τὴν δολοφονία τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ Ε΄, ὁ Καποδίστριας διὰ τῶν ἐνεργειῶν του ἐπιτυγχάνει νὰ περιορίσει τοὺς αἱματηροὺς ἐξοντωτικοὺς διωγμοὺς τῶν Ἑλλήνων στὴν Κωνσταντινούπολη καὶ σὲ ἄλλα μέρη.

Ἐκδήλωση τῆς πολιτικῆς αὐτῆς ὑπῆρξαν τὰ ἔντονα διαβήματα πρὸς τὴν Πύλη τοῦ Ρώσου πρεσβευτῆ Στρούγανωφ, τὸ πρὸς αὐτὴν τελεσίγραφο τῆς 6ης Ἰουλίου 1821 καὶ ἡ εἰς

Ὁ Αὐτοκράτορας τῆς Ρωσίας Ἀλέξανδρος Α΄ (1801-1825).

ἐνδειξῆ διαμαρτυρίας ἀναχώρησή του ἀπὸ τὴν Βασιλεύουσα στὰ τέλη τοῦ ἰδίου μηνὸς Ἰουλίου.

Ὁ Καποδίστριας προτείνει τὴν παρέμβαση τῆς Ρωσίας ὑπὲρ τῶν Χριστιανῶν τῆς Ὄθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας, ὁ Ἀλέξανδρος κατ' ἀρχὴν τὴν ἀποδέχεται, ὁμῶς ὁ Μέτερνιχ τὸν ἀποτρέπει καὶ τοῦ ἀλλάζει ἄρδην ἀποψη.

Ὁ Καποδίστριας κατόπιν αὐτοῦ ἔκρινε ὅτι γι' αὐτὸν ἦταν πλέον ἠθικῶς ἀσυμβίβαστος ἢ παραμονή του στὴν θέση τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ρωσίας.

Γράφει ὁ ἴδιος ὁ Καποδίστριας γιὰ τὴ συνάντησή του μὲ τὸν Αὐτοκράτορα καὶ τὴν παραίτησή του:

*«Ἐντεῦθεν ὀρμώμενος κατέδειξα εἰς αὐτόν, ὅτι τὸ σύστημα ὄπερ νῦν ἠσπάζετο μὲ ἔθετε εἰς τὸ δίλημμα ἢ νὰ παραβιάσω τὰ αἰσθήματά μου καὶ πάντα τὰ καθήκοντα τὰ ἐπιβαλλόμενα ὑπὸ τῆς Πατρίδος εἰς τὴν ὁποίαν οὐδέποτε ἔπαυσα νὰ ἀνήκω, ἢ νὰ ἀθετήσω τὰ καθήκοντα τῆς πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα ὑπηρεσίας μου. **Τ**οιαύτη θὰ ἦτο ἡ θέσις μου ἐὰν ἐθεώρουν εἰσέτι ἐμμαντὸν ἰκανὸν νὰ Τὸν ὑπηρετῶ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν, εἰς στιγμὴν κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ ἐχρησιμοποίει ὄλην τὴν ἰσχὺν Του ἐναντίον τοῦ ἀτυχοῦς Ἑλληνικοῦ Ἔθνους».*

(Μιχαὴλ Θ. Λάσκαρι, Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης «Αὐτοβιογραφία Ἰωάννου Καποδίστρια», Ἀθῆναι, 1940, σελ. 121).

* * *

Ὑπὲρ τῶν δικαίων τῶν Ἑλλήνων (Δεύτερο)

Τὸν Φεβρουάριο τοῦ 1828 ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Ἀγαθάγγελος Α΄, ὁ ἀπὸ Χαλκηδόνος, ἔστειλε στὴν Ἑλλάδα τοὺς Μητροπολίτες Νικαίας, Χαλκηδόνος, Λάρισας καὶ Ἰωαννίνων στὴν Ἑλλάδα.

Σκοπὸς τους νὰ πείσουν τὸν Κυβερνήτη καὶ τοὺς Ἕλληνες νὰ παραιτηθοῦν τοῦ Ἀγῶνα τους, νὰ δηλώσουν ὑποταγὴ στὸν Σουλτᾶνο Μαχμουτ Β΄ καὶ νὰ ἐπανέλθουν ὑπὸ τὸν Ὄθωμανικὸ ζυγὸ, μὲ τὴν ὑπόσχεση τοῦ Πατριάρχου, ὅτι θὰ τοὺς ἐδίδοτο ἀμνηστία.

Ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Ἀγαθάγγελος Α΄ (1826-1830).

Σὲ ἀπάντησιν τῆς ἐνεργείας αὐτῆς ὁ Καποδίστριας ἀπέστειλε ἐπιστολὴν στὸν Πατριάρχη, στὴν ὁποία, μεταξὺ ἄλλων, ἔγραψε:
«...Βαθύτατα αἰσθανόμεθα ὅτι ὀφείλομεν εἰς τὴν θέσιν καὶ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος (ΥΠ) διὰ τοῦτο καὶ δὲν ἐγκρίνομεν νὰ ἀνακεφαλαιώσωμεν τὸ περιεχόμενον τῆς συνοδικῆς ἐπιστολῆς...

Περικυκλούμενος καὶ πολεμούμενος ὁ λαὸς οὗτος ἐξ ἑνὸς μέρους ἀπὸ φοβερὰ στρατόπεδα... ὠθούμενος συχνάκις ἕως τοῦ χείλους τῆς ἀβύσσου, ὁ λαὸς οὗτος ὑπάρχει ἀκόμῃ. **Κ**αὶ ὑπάρχει διότι ὁ Θεὸς ἐξαπέστειλεν εἰς αὐτὸν τὴν χάριν τοῦ νὰ εὕρῃ εἰς τὴν χριστιανικὴν πίστιν τὸ κράτος τοῦ πολεμεῖν, τὴν ἰσχὺν τοῦ ἐγκαρτερεῖν εἰς τὰ δεινὰ, καὶ τὴν ἀπόφασιν τοῦ νὰ ἀπολεσθῇ μᾶλλον ἢ νὰ ὑποκύψῃ εἰς τὸν ζυγόν, τὸν ὁποῖον οἱ πατέρες του ἐβάστασαν ἀλλὰ ποτὲ δὲν παρεδέχθησαν...

Ομόφωνος καὶ γενικὴ εἶναι ἡ πεποίθησις αὕτη. **Ο**ὔτε οἱ προύχοντες, οὔτε ὁ κλῆρος, οὔτε ὁ λαός, πρὸς τοὺς ὁποίους ἡ Υ.Π. διευθύνεται, ἔχουσιν οὔτε δύνανται νὰ ἔχωσιν ἄλλην παρ' αὐτὴν τὴν πεποίθησιν, χωρὶς νὰ ἐξαχρειωθῶσι καὶ νὰ παύσωσι τοῦ νὰ εἶναι ἄνθρωποι καὶ χριστιανοί.

Πάμπολυ αἷμα ἐχύθη, πάμπολλαι οὐσίαι ἐφθάρησαν εἰς διάστημα ὀκτῶ ἐτῶν πολέμου καὶ δυστυχιῶν, καθ' οὓς ὁ τόπος οὗτος κατηφανίσθη, ὥστε ὅλως διόλου ἀδύνατον εἶναι νὰ ἐπανέλθῃ εἰς ὁποιαδήποτε κατάστασιν πραγμάτων βάσιν ἔχουσαν τὸ παρελθόν!

...Οφείλομεν ἐξ ὀνόματος καὶ ἐκ μέρους τοῦ Ἔθνους, τὸ ὁποῖον ἐνεπιστεύθη εἰς ἡμᾶς τὴν διεύθυνσιν τῶν συμφερόντων του, νὰ παρακαλέσωμεν τὴν Υ.Π. νὰ μᾶς χαρίσῃ τὰς εὐλογίας της, πεπεισμένη ὅτι ἀμεταθέτως εἴμεθα προσηλωμένοι εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς ἱερᾶς ἡμῶν Πίστεως.

Μακάριοι ἐσμέν, ὡς ἂν εὐδοκῆσιν ὁ Πανάγαθος Θεός, ὥστε νὰ δυνηθῇ ἡ Υ.Π. νὰ γένη εἰς ἡμᾶς πρόξενος τῶν ἀγαθῶν, τὰ ὁποία ὀφείλει ὡς κεφαλὴ τῆς ἀγίας Ἐκκλησίας εἰς ὅλα τὰ τέκνα της.

Ἐν Πόρῳ τὴν 28ην Μαΐου (9 Ἰουνίου) 1828.

Ο Κυβερνήτης
Ι.Α. Καποδίστριας

Ο Γραμματέας τῆς Ἐπικράτειας
Σπ. Τρικούπης».

* * *

Ὑπὲρ τῶν δικαίων τῶν Ἑλλήνων (Τρίτο)

Στις ἀρχὲς τοῦ 19ου αἰῶνα ἐντάθησαν οἱ προσπάθειες τῶν Λατίνων καὶ τῶν Ἀρμενίων νὰ πάρουν ὑπὸ τὴν κυριαρχία

τους τὰ Πανάγια Προσκυνήματα στὰ Ἱεροσόλυμα καὶ στὴν Βηθλεέμ. **Ὁ** Καποδίστριας, ὡς Ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν τῆς Ρωσίας, ὑποστήριξε τὰ δίκαια τῶν Ἑλλήνων Ὁρθοδόξων, χωρὶς νὰ παραθεωρήσει ὅτι πρέπει νὰ ὑπάρχει γαλήνη σὲ αὐτὰ καὶ ὅτι οὐδεὶς Χριστιανὸς ἀποκλείεται ἀπὸ τὴν προσκύνησή τους. **Σ**ὲ ἐπιστολὴ τοῦ πρὸς τὸν πρεσβευτὴ τῆς Ρωσίας στὴν Πύλη G.A. Stroganov ἔγραψε μεταξὺ ἄλλων:

«...Γιὰ νὰ φθάσετε εἰς τὸ ὁμόφωνο τῆς ἀποφάσεως Ἐξοχώτατε εἴσθε ρητῶς ἐπιφορτισμένος ὅπως συμπληρώσετε καὶ ἐπαληθεύσετε ὅλους τοὺς τίτλους, ὅλες τὶς νομικὲς ἀποδείξεις καὶ τὰ δεδομένα, τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ συντελέσουν στὸ νὰ ἀποσαφηνίσουν τὰ ἀμφισβητούμενα σημεῖα μεταξὺ τῶν Χριστιανῶν τῆς Ανατολῆς καὶ αὐτῶν τῆς Δύσεως, ἐν σχέσει μὲ τὴν φύλαξιν τοῦ Παναγίου Τάφου. **Εν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει πρέπει νὰ ἐκτιμήσετε τὰ δικαιώματα, τὰ ὁποῖα οἱ Χριστιανοὶ τῆς Ανατολῆς προσφάτως ἀπέκτησαν ὡς πρὸς τὴν φύλαξιν τοῦ Παναγίου Τάφου. **Αὐτὰ** τὰ δικαιώματα ὑπάρχουν μὲ ἀμερόληπτη κρίσι. **Α**λλὰ δὲν θὰ πρέπει νὰ ἐμπλακοῦν μὲ οὐδένα ἀποκλεισμὸ τῶν ἄλλων δογμάτων...».**

(Μετάφραση ἀπὸ τὰ γαλλικὰ, ἀπὸ τὸ βιβλίον «Jean Capodistria (1776-1831) Visionnaire et précurseur d'une Europe unie», Librairie Kauffmann, Athènes, Novembre 2003).

* * *

Γιὰ τοὺς Ἑλληνας

Ὁ Καποδίστριας σὲ ἐπιστολὴ τοῦ πρὸς τὸν Ἰακωβάκη Ρίζο Νερουλό (1778-1849) ἀπὸ τὴν Γενεύη, τὸ 1823, τὴν ὁποία ὑπαγόρευσε στὸν Μουστοξύδη, τόνισε μεταξὺ ἄλλων:

«Στὴν ἱστορία τὴν ὁποία γράφεις ἐλπίζω ὅτι εἶναι εὐκόλο νὰ καταδείξεις ὅτι:

1. Οἱ Ἑλληνας δὲν ἔπαυσαν ποτὲ νὰ σχηματίζουν ἓνα ἔθνος μὲ τὴν καθαρὴ ἔννοια τοῦ ὄρου.

2. Ὡς ἔθνος μπόρεσαν νὰ συμμετάσχουν στὶς εὐεργεσίες, πὸν πρόσφερε στὴν ἀνθρωπότητα ὁ εὐρωπαϊκὸς πολιτισμὸς. **Καὶ**

3. Ὅτι αὐτὲς οἱ εὐεργεσίες πὸν τὸ ἑλληνικὸ ἔθνος προσέφερε στὴν ἀνθρωπότητα θὰ βοηθήσουν στὸ νὰ ξεπεράσει τὰ ὅρια τοῦ μικροῦ ἀριθμοῦ του καὶ νὰ εἶναι πιὸ κοντὰ στὸ νὰ γκρεμίσει σὲ

JACOBY RIZO.
Ἰακωβάκης Ρίζος
Νερουλός.

ἐρείπια τοὺς Μουσουλμάνους, ἀπὸ τὸ νὰ παραμείνει σκλαβωμένο σὲ αὐτούς».

(*) Βλ. <https://christianviviografia.wordpress.com/>. Τοῦ Γιώργου Ν. Παπαθανασόπουλου • Ἐπιμέλ. ἡμετ.

